

Temes sobre vampirs

Número 1

Les fonts bibliogràfiques de *Dràcula* de Bram Stoker

Jordi Ardanuy

Barcelona. Novembre de 2004

Com acostuma a passar en qualsevol creació literària les fonts d'inspiració són complexes i incorporen diverses vies. En el cas de la novel·la *Dràcula* de Bram Stoker poden classificar-se en tres tipus diferents. D'una banda tenim els antecedents literaris. Per breuetat i només en el tema de vampirs podem citar *The Vampyre* de Polidori, *Carmilla* de Le Fanu o *Varney The Vampire: or the Feast of the Blood* d'autor dubtós¹.

Una altra via d'influència és la pròpia experiència vital de Stoker com ara els malsons i pensaments; les persones conegudes, el cas de Henry Irving de qui fou secretari; els llocs on va estar com Whitby o el castell de Slains a Escòcia.

Finalment el tercer tipus correspon a aquelles obres d'assaig en les que es va documentar sobre geografia, folklore i història d'Hongria i Romania i que és de la que ens ocuparem aquí. Això és possible gràcies a que s'han conservat les pròpies anotacions de treball de l'autor, disponibles a l'actualitat en el Museu-Biblioteca Rosenbach de Filadèlfia (<<http://www.rosenbach.org>>).

No és ni molt menys la primera vegada que es publica aquest inventari. Un treball exhaustiu sobre els orígens de la novel·la fou publicat per Clive Leatherdale [1987] incloent-hi un annex amb el llistat d'obres. La versió que oferim inclou algunes dades lleugerament diferents que en aquests estudi. Una versió en línia és accessible a <<http://www.blooferland.com/drc/images/e/ec/Sources.rtf>>.

Encara que no forma part de l'abast d'aquesta monografia, no volem deixar d'assenyalar que les obres consultades per Stoker, segons les seves pròpies notes son suficients per explicar el contingut de la seva novel·la. Per tant no cal recorre a altres fonts com és el cas d'Arminius Vamberry a qui va conèixer, però que probablement no va significar una contribució important en els detalls de *Dràcula* [Leatherdale 1985; Bierman 1977, p.41]².

Un tema molt recurrent es el de la vinculació de Stoker en grups com la Golden Dawn, The Societas Rosicruciana in Anglia (SRIA) o la maçònica Grand Lodge of Ireland a Dublín. Es disposa de suficient documentació per afirmar que això no és cert. No figura en els registres de la Gran Lògia irlandesa ni en el llibre daurat (Golden Book) de la SRIA que es arriba fins a 1912. En canvi el seu germà William Stoker sí que fou maçó de la lògia irlandesa.

Ara bé les influències esotèriques eren prou esteses entre els intel·lectuals britànics de l'època cosa que fa impossible un desconeixement absolut de la matèria.

Obres de les que efectivament Stoker va prendre notes que es conserven.

Baring-Gould, Sabine (1895). *The Book of Were-Wolves: Being an Account of a Terrible Superstition*. London: Smith, Elder and Company.

Bird, Isabella Lucy (1883). *The Golden Chersones, and the way thither*.

Boner, Charles (1865). *Transylvania: Its Products and its People*. [London]: Longmans, Green, Reader and Dyer.

Browne, Thomas (1881). *Religio Medici*. [London]: Macmillan. [Obra original de 1643].

Crosse, Andrew F (1878). *Round About the Carpathians*. Edinburgh: William Blackwood and Sons.

Imatge clàssica de Bram Stoker

Grabat d'època del castell de Slains, a Escòcia.

Gerard, Emily. «Transylvanian Superstitions». In *Nineteenth Century*. (Juliol de 1885), p. 128-144. [Referència a Dràcula i al significat de diable de la paraula].

Johnson, Major E C. (1885). *On the Track of the Crescent: Erratic Notes from the Piræus to Pesh* (1885). London: Hurst & Blackett.

Magyarland: Being the Narrative of our Travels through the Highlands and Lowlands of Hungary by a Fellow of the Carpathian Society (1881). London.

Robinson, F. K. (1876). *A glossary of words used in the neighbourhood of whitby*. Truübner.

The Theory of Dreams (1808). London: F. C. & J. Rivington, 2 vol. [Atribuïda al bisbe anglicà Robert Gray].

Scott, Robert Henry [Comp.] (1887). *Fishery Barometer Manual* (1887). London: Stationery Office.

Wilkinson, William (1820). *An Account of the Principalities of Wallachia and Moldavia: with various Political Observations Relating to Them*. London

The Book of Were-Wolves: Being an Account of a Terrible Superstition (1895) de Baring-Gould, Sabine

Obres i autors llistats per Stoker, però sense haver pres notes concretes de treball

Baring-Gould, Sabine (1867). *Curious Myths of the middle Ages*. London: Roberts Brothers.

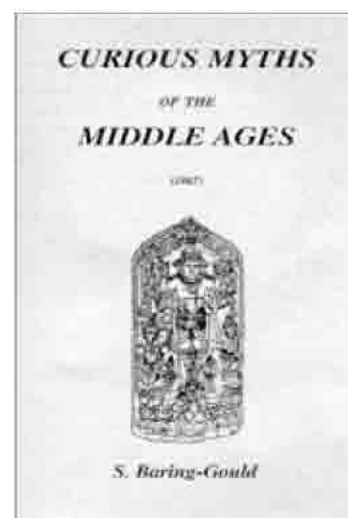
Baring-Gould, Sabine (1879). *Germany, Present and Past*. 2 vol. London: C Kegan Paul.

Bassett, Fletcher S. (1885). *Legends and Superstitions of the Sea and of*

- Sailors: In All Lands and at All Times*. London. [Alguns autors citen una edició de 1879, però no he estat capaç de localitzar-la].
- Dorman, Rushton M (1881). *The Origin of Primitive Superstitions: And Their Development into the Worship of Spirits and the Doctrine of Spiritual Agency among the Aborigines of America*. Philadelphia: J. B. Lippincott & Co.
- Jones of Peckham, John (1861). *The Natural and the Supernatural: Or, Man, Physical, Apparitional and Spiritual*. London, Guildford.
- Jones, William (1880). *Credulities Past and Present*. London; Guildford: Chatto & Windus.
- Jones, William (1880). *History and Mystery of Precious Stones*. London: R. Bentley & Son.
- Jones, Reverend W Henry; Kropf, Lajos Lewis (Ed.) (1889), *The Folk-Tales of the Magyars*. [Compilació de Janos Kriza, János Erdélyi, Gyula Pap]. London: Folk-Lore Society.
- Lea, Henry Charles (1878). *Superstition and Force. Essays on The Wager of Law, The Wager of Battle, The Ordeal and Torture*. [3a edició]. Philadelphia: Edició de l'autor. [Edició original de 1866].
- Lee, Reverend Frederick George (1875). *The Other World: Or, Glimpses of the Supernatural. Being Facts, Records and Traditions*. 2 vol.
- Lee, Henry (1883). *Sea Fables Explained*. London: Great International Fisheries Exhibition of 1883, William Clowes and Sons.
- Lee, Henry (1883). Henry Lee, *Sea Monsters Unmasked*. London: Great International Fisheries Exhibition of 1883, William Clowes and Sons.
- Lee, Sarah [nascuda Bowdich] (1853). *Anecdotes of Habits and Instincts of Birds, Reptiles and Fishes*. [Amb il·lustracions de Harrison Weir]. London: Grant & Griffith.
- Maury, Louis-Ferdinand-Alfred. (1817-1892). No va anotar cap obre concreta d'aquests prolífic autor francès. La única que he trobat traduïda a l'anglès és *Indigenous races of the Earth: or New Chapters of Ethnological inquiry*, Trubner, 1857.
- Mayo, Herbert (1851). *On the Truths contained in Popular Superstitions, with an Account of Mesmerism*. Edinburgh, London. 2a edició. [La primera edició es titulà *Letters on the truths contained in popular superstitions*, Frankfort o/M., 1849].
- Pettigrew, Thomas Joseph (1844). *On Superstitions connected with the History and Practice of Medicine and Surgery*. London.
- Réville, Albert (1871). *The Devil: His Origin, Greatness and Decadence*. London: Williams & Norgate. [Edició original en francès: *Histoire du Diable, ses origines, sa grandeur et sa décadence*. Strasbourg: Treuttel et Wurtz, 1870].

Notes:

1. Durant molt de temps s'havia cregut que l'autor era Thomas Pecket Prest. La major part dels especialistes creuen que es tracta de James Malcolm Rymer, encara que s'ha suggerit que aquesta autèntica novel·la fulletonesca podria tenir

una autoria múltiple [Twitchell 1981].

2. Corregim així l'error que hem ajudat a divulgar introduït a l'obra, en alguns casos acrítica, *Vampiros: magia postuma dentro y fuera de España* [Flò, Ferran, Ardanuy 1994].

Referències

Joseph S. Bierman. «The Genesis an Dating of “Dracula” from Bram Stoker’s Working Notes». *Notes and Queries*, v 24 (gener- febrer 1977), p. 39-41.

Martí Flò; Valentí Ferran; Jordi Ardanuy. *Vampiros: magia póstuma dentro y fuera de España*. Barcelona: Luna Negra Ediciones, (Los libros ocultos de Manuel Seral, 2), 1994, p. 164.

Clive Leatherdale. *Dracula. The novel and legend. A study of Bram Stoker’s Gothic Masterpiece*. Wellingborough, Northamptonshire: The Aquariam Press, 1985, p. 89.

Clive Leatherdale. *The origins of Dracula. The Background to Bram Stoker’s Gothic Masterpiece*. Essex: Deserts Islands Books, 1987.

James B. Twitchell. *The Living Dead: A Study of the Vampire in Romantic Literature*. Durham, [Carolina del Nord]: Duke University Press, 1981, p. 123.